

№ 7/1961.

FINANSUTSKOTTETS betänkande № 7/1961 med anledning av Ålands landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag om utverkande av extraordinarie anslag för utarbetande av ritningar och för andra inledande åtgärder för en utbyggnad av Ålands sjöfartsläroverk (42/1961).

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet värdsamt anföra, att utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag. Då vissa ändringar i framställningens motivering anses påkallade, får utskottet värdsamt föreslå,

att Landstinget måtte ingå till Ålandsdelegationen med en sålydande framställning:

Till Ålandsdelegationen

från Ålands landsting.

Handels- och industriministeriet har den 24 februari innevarande år tillsatt en kommitté med uppdrag, förutom annat, att utarbeta ett program för utvidgning av sjöfartsläroverken i landet under femårsperioden 1962-1966. Kommittén har i betänkandet inledningsvis ägnat uppmärksamhet åt frågan om å ena sidan behovet av sjöbefäl och -manskap och å andra sidan tillgången på sådana yrkesmän och har konstaterat, att i vårt land årligen borde utbildas ca 30 skeppare, 180 understyrmän, 120 styrmän och 70 sjökaptener eller inalles omkring 400 elever. Kommittén framhåller, att det också råder en uppenbar brist på kompetent maskinbefäl. Man har räknat med, att ca 20 % av handelsflottans manskap årligen av olika orsaker överger sjölivet, varför omsättningen av manskap inom denna näringsgren är mycket stor och behovet av förnyelse alltså kännbart.

Undervisningen i landets sjöfartsläroverk bygger för närvarande på folkskolgrund. Till följd av att tekniska hjälpmedel i allt större utsträckning kommit till användning om skeppsbord har det dock befunnits nödvändigt att ny-planera hela sjöfartsundervisningen. Sålunda torde det i framtiden bliva nödvändigt att bygga upp undervisningen i sjöfartsläroverken på mellanskolgrund. Därvid måste man av sjöbefälsaspiranter, som endast genomgått folkskola, fordra absolverande av en särskild förberedande kurs. Man planerar också att samtidigt förlänga skolåret i sjöfartsläroverken. Utöver här antydda omorganisation av undervisningen skulle också en 1-årig fortsättningsklass för sjökaptener inrättas med i huvudsak merkantilt betonad undervisning.

Nämnda statskommitté har vidare beräknat det skolutrymme, som erford-

ras för en modern och ändamålsenlig högre nautisk utbildning, och funnit att en byggnadsvolym om 13-14.000 m³ skulle vara nödvändig för ändamålet.

Kommittén har även, uttryckligen framhållande att sjöfartsutbildningens anordnande i landskapet Åland ankommer på självstyrelsemyndigheterna, ägnat uppmärksamhet åt Ålands sjöfartsläroverk. Till först har konstaterats, att Ålands sjöfartsläroverk består av en navigationsskolavdelning och en maskinteknisk avdelning ävensom att vid läroverket anordnats alternerande kurser för skeppar- och radiotelegrafistexamen. Vidare har kommittén antecknat, att Ålands sjöfartsläroverks skolhus uppförts åren 1936-1938 och att för navigationsavdelningen disponeras blott fyra klassrum, ett mindre redskapsrum, arkivrum, observations-torn med takterass och mindre förrådsutrymmen samt att förty utrymmena äro synnerligen trånga och anspråkslösa och icke längre motsvara den moderna undervisningens krav. Kommittén har därför i sina kalkyler uttryckligen förutsatt, att självstyrelsemyndigheterna skall skrida till samma åtgärder för undervisningens utveckling och modernisering, som nu planeras för rikets sjöfartsläroverk. Detta betyder, enligt kommittén, att skolutrymme måste anordnas för minimum 120 elever på navigationsavdelningen. Vidare borde vid Ålands sjöfartsläroverk fortsättningsvis anordnas svenskspråkig undervisning för radiotelegrafister och kustskeppare.

På uppdrag av landskapsstyrelsen har rektorn vid Ålands sjöfartsläroverk och föreståndaren för sjöfartsläroverkets maskintekniska avdelning tillsammans utarbetat ett förslag till byggnadsprogram för Ålands sjöfartsläroverk. Av denna utredning framgår, att sjöfartsläroverket för närvarande disponerar ett utrymme om 1.538 m² men skulle behöva 4.075,5 m², d.v.s. en ökning med 2.637,5 m². Omräknat i rymdmått betyda dessa siffror, att sjöfartsläroverkets nuvarande byggnad omfattar drygt 6.000 m³ och att en tillbyggnad borde omfatta c. 10.500 m³. Dessa siffror äro uppenbarligen försiktigt beräknade och man vågar förmoda, att den slutliga utformningen av byggnadsprogrammet sannolikt kommer att omfatta totalt 12-13.000 m³ för navigationsundervisningen och totalt 5-6.000 m³ för den maskintekniska undervisningen.

Vid beräkningen av utrymmesbehovet har statskommitténs förslag tagits till utgångspunkt. Behovet av sjöbefäl inom handelsflottan synes också vara så stort, att en utökning av utbildningsmöjligheterna är nödvändig. Omsättningen inom det aktiva sjöbefälet visar en stigande tendens, vilket tyder på, att behovet av sjöbefäl framdeles kommer att öka rätt kraftigt, i synnerhet som dessutom en utökning av handelsflot-

tan framtvingas av livligare utrikeshandel. Det av statskommittén uppgjorda förslaget och den i landskapet företagna detaljutredningen få sålunda stöd i dels behovet av en utvecklad undervisning och dels behovet av mera elevplatser vid sjöfartsläroverket. Den brist på kompetent sjöbefäl, som fränsett några korta perioder rått alltsedan andra världskrigets slut, måste fyllas och för framtiden måste förebyggande åtgärder vidtagas.

Mot bakgrunden av det ovan anförda bör maximiantalet elever, som samtidigt kunna vara inskrivna vid Ålands sjöfartsläroverk beräknas till följande:

Navigationsavdelningen

Fortsättningsklass för sjökaptener eller

radiotelegrafistkurs	20 elever	
Sjökaptensklass	20	"
Styrmansklass	25	"
Understyrmansklass	25	"
Förberedande kurs och skepparkurs 4 + 4 mån.	25	"
Eventuell parallellklass	25	"
		140 elever

Maskintekniska avdelningen

Klass I	32 elever	
Klass II	32	"
Klass III	32	"
Skeppsbyggnadsteknikerkurs eller undermaskinmästarkurs	24	"
		120 elever
Totalt		260 elever

Det i landskapsstyrelsens utredning beräknade ovannämnda elevantalet är så gott som detsamma som det statskommittén kommit till. För att ytterligare utröna nödvändigheten av en utbyggnad av Ålands sjöfartsläroverk är det dock skäl att detaljgranska respektive avdelnings utrymmesbehov.

Navigationensavdelningen.

Endast 2 år av de senaste 10 åren har navigationsavdelningen arbetat utan någon parallellklass. Detta innebär, att under de flesta läsåren har 4 lektionssalar varit behövliga enbart för navigations-skolan. Då skepparskolan varit verksam, har behovet varit 5 lektionssalar. Sedan radiotelegrafistkursen inrättades, har skepparskolan och telegrafistkursen icke kunnat anordnas samtidigt på grund av utrymmesbrist.

Navigationensundervisningen kommer med all sannolikhet, såsom ovan

redan antytts, att omorganiseras enligt sjöfartsutbildningskommitténs förslag. Detta medför en ökning av klasserna med en förberedande kurs för inträde till navigationsskolan. Det är också nödvändigt att beakta behovet av utrymme för den förutnämnda fortsättningsutbildningen för sjökaptener. Elevtillströmningen kan även framdeles, trots den nya organisationen, ge anledning till parallellklasser.

Navigationsundervisningen sker numera i större utsträckning än tidigare med sjökortsarbete i klassrummet, vilket fordrar större klassrum. Undervisningen i användandet av de moderna radiotekniska navigationsinstrumenten har blivit lidande på grund av de stora klasserna och de små utrymmena. En radarsimulator, med vars hjälp en fullgod radarundervisning ernås, kommer att höra till instrumentutrustningen och kräver avsevärt utrymme. För radiotelegrafisterna behöves ett radiotekniskt laboratorium, som samtidigt kan betjäna navigationsklasserna, vilka komma att ställas inför större krav på radiotekniskt kunnande genom den radiotekniska navigationens utveckling.

Maskintekniska avdelningen.

Tillströmningen av elever till maskintekniska avdelningen - liksom till de tekniska skolornas maskinmästarlinjer överhuvud - var under 1950-talet ganska knapp, ehuru bristen på maskinbefäl alltmer accentuerades genom handelsflottans snabba tillväxt. En av orsakerna härtill var uppenbarligen de stränga praktikfordringar, som föreskrevs i 1949 års förordning angående kompetensbrev för maskinbefäl. Under femårsperioden 1949-53 var elevantalet vid maskintekniska avdelningen (vid höstterminens början) i medeltal endast 32,8 och under följande femårsperiod 36,4. Sedan de nya praktikfordringarna infördes år 1959 visar elevantalet en stark uppgång, såsom av följande tabell framgår:

Läsår	Elevantal
1958 - 59	38
1959 - 60	41
1960 - 61	49
1961 - 62	57

Man kan förutsätta, att uppgången kommer att fortsätta under de närmaste åren redan på den grund, att den ökade elevtillströmningen efter hand gör sig mera märkbar i de högre klasserna. Man får också räkna med, att allt färre elever kommer att avbryta skolgången efter första året, då numera ingen verkstadspraktik erfordras efter det eleven erhållit undermaskinmästarbrev.

År 1966 börjar de s.k. stora årskullarna komma i 20-årsåldern. Detta bör ytterligare medföra en markant ökning av antalet inträdessökande

till maskintekniska avdelningen. Då Ålands handelsflotta är betydande och större industrier saknas i landskapet, är det naturligt, att en stor del av den åländska ungdomen söker sig till sjöbefälsbanan. Av vilken betydelse detta yrke är för den åländska ungdomen framgår av följande jämförelse mellan medelantalet elever vid de tekniska skolorna och sjöfartsläroverken sammanlagt i hela landet, räknat per 10.000 invånare, och motsvarande antal ålänningar enbart vid Ålands sjöfartsläroverk:

	1949 - 53	1954 - 58
Elever i hela landet vid tekniska skolor och sjöfartsläroverk	10,3	11,6
Elever från Åland enbart vid Ålands sjöfartsläroverk	28,8	31,2

Med sina nuvarande lokaler har maskintekniska avdelningen icke kunnat taga emot det antal inträdessökande, som under de båda senaste åren godkänkts i inträdesproven. Ett av de tre klassrummen är nämligen avsett för högst 20 elever, medan första klassen nu under två år haft 22 elever. Endast ett av klassrummen rymmer 32 elever, vilket i rikets tekniska skolor är det normala och samtidigt det högsta tillåtna elevantalet.

En utbyggnad av maskintekniska avdelningen till en teknisk skola med flera olika linjer har också diskuterats. Inom sjöfartsläroverkets ledning har man dock ansett, att förutsättningar för en större utvidgning saknas, och man har endast kunnat förordna inrättandet av en skeppsbyggnadsteknikerlinje, som skulle arbeta med högst en klass åt gången. En dylik klass skulle nämligen, om elevantalet det medger, kunna undervisas gemensamt med maskinmästarklasserna såväl i de allmänna ämnena som i åtskilliga fackämnen, varför den i sådant fall endast skulle erfordra anställandet av en timlärare. Intagandet av elever till skeppsbyggnadsteknikerlinjen skulle anpassas efter behovet. Svenskspråkiga skeppsbyggnadsteknikerkurser har hittills icke anordnats i vårt land.

Vid utbyggnaden av sjöfartsläroverket torde det därför vara skäl att beakta utrymmen för en skeppsbyggnadsteknikerlinje. Härför erfordras endast ytterligare ett klassrum och en mallvind. Dessa utrymmen kan för övrigt utnyttjas även under tider, då en skeppsbyggnadsteknikerkurs ej arbetar, klassrummet för s.k. korta undermaskinmästarkurser eller eventuella parallellklasser på maskinmästarlinjen och mallvinden såsom hobbyrum för eleverna.

För att möjliggöra en tidsenlig utrustning av maskintekniska avdel-

ningens laboratorier erfordras större utrymmen också för dem. Fysik- och kemilaboratoriet är nu för trångt för en normal undervisningsgrupp. I utvidgningsprogrammet borde därför jämte ökade laborationsutrymmen också beaktas en mindre verkstad, vilken är av behovet dels för utförande av reparationer på skolans maskiner och dels för demonstrationer vid undervisningen i mekanisk teknologi.

Med hänsyn till att Ålands sjöfartsläroverk utgör en betydelsefull länk i kedjan av högre sjöfartsläroanstalter i landet ävensom till att läroverket är ^{en av} landskapets mest betydelsefulla utbildningsanstalter, borde åtgärder ofördröjligen vidtagas i syfte att åstadkomma en utvidgning och modernisering av ifrågavarande läroverk. Innan det avgörande steget med skolhusets tillbyggnad kan tagas, bör dock omfattande planering av byggnadsföretaget verkställas. Stadens myndigheter ha vid en första informell kontakt visat en förståelsefull inställning till förslaget, att för en utbyggnad av Ålands sjöfartsläroverk erforderlig tomtmark kostnadsfritt skulle ställas till landskapets förfogande, men fortsatta underhandlingar måste föras sedan behovet av tomtmark klarlagts. Vidare kommer uppenbarligen den nya byggnadens utformning och dess anslutning till det nuvarande skolhuset att ställa stora krav på den arkitekt som får uppdraget och sannolikt kommer landskapsstyrelsen att anmoda flera arkitekter att inkomma med sina förslag.

Landskapsstyrelsen har i detta skede icke haft möjligheter att beräkna kostnaderna för byggnadsföretaget. Ovannämnda statskommitté har dock kalkylerat totalkostnaderna för Åbo Navigationsskola (14.000 m³) till sammanlagt 150 miljoner mark, vartill skulle komma ca 50 miljoner mark för undervisningsmateriel och inventarier.

För planering av byggnadsföretaget och för införskaffande av ritningar, arbets- och kostnadsbeskrivningar ävensom annan för totalkostnadernas beräkning nödig utredning har landskapsstyrelsen prövat en summa om 4 miljoner mark erforderlig. Såsom jämförelse må nämnas, att för planering av Åbo Navigationsskola beräknats ett anslag om inalles 5 miljoner mark.

Med hänvisning till det ovan anförda anhåller landstinget vördsamt att Ålandsdelegationen måtte bevilja landskapet ett extraordinarie anslag om 4.000.000 mark för utarbetande av ritningar och för andra inledande åtgärder för en utbyggnad av Ålands sjöfartsläroverk.

Mariehamn, den ... 1961.

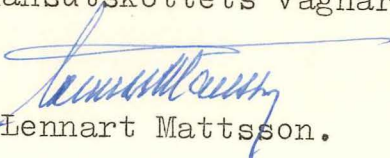
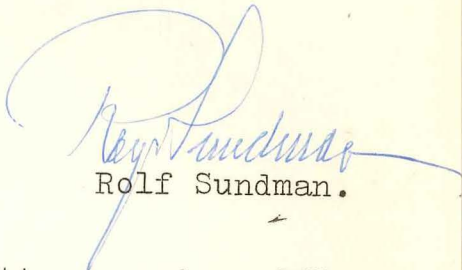
På landstingets vägnar:

-7-

.....
talman.....
vicetalman.....
vicetalman.

Mariehamn, den 4 december 1961.

På finansutskottets vägnar:


Lennart Mattsson.
Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Lennart Mattsson, viceordföranden Evald Häggblom samt ledamöterna Eliasson, Gunnar Häggblom och Leandersson.

Till Ålands delegationen

från Ålands landsting.

Handels- och industriministeriet har den 24 februari inneva-
 rande år tillsatt en kommitté med uppdrag, förutom annat, att ut-
 arbeta ett program för utvidgning av sjöfartsläroverken i landet

14602

under femårsperioden 1962-1966. Kommittén har i betänkandet inledningsvis ägnat uppmärksamhet åt frågan om å ena sidan behovet av sjöbefäl och -manskap och å andra sidan tillgången på sådana yrkesmän och har konstaterat, att i vårt land årligen borde utbildas ca 30 skeppare, 180 understyrmän, 120 styrmän och 70 sjökaptener eller ialles omkring 400 elever. Kommittén framhåller att det också råder en uppenbar brist på kompetent maskinbefäl. Man har räknat med, att ca 20 procent av handelsflottans manskap årligen av olika orsaker överger sjölivet, varför omsättningen av manskap inom denna näringsgren är mycket stor och behovet av förnyelse alltså kännbart.

Undervisningen i landets sjöfartsläroverk bygger för närvarande på folkskolgrund. Till följd av att tekniska hjälpmedel i allt större utsträckning kommit till användning om skeppsbord har det dock befunnits nödvändigt att ny-planera hela sjöfartsundervisningen. Sålunda torde det i framtiden bliva nödvändigt att bygga upp undervisningen i sjöfartsläroverken på mellanskolgrund. Därvid måste man av sjöbefälsaspiranter, som endast genomgått folkskola, fordra absolverande av en särskild förberedande kurs. Man planerar också att samtidigt förlänga skolåret i sjöfartsläro-

403 635

verken. Utöver här antydda omorganisation av undervisningen skulle också en 1-årig fortsättningsklass för sjökaptener inrättas med i huvudsak merkantilt betonad undervisning.

Nämnda statskommitté har vidare beräknat det skolutrymme, som erfordras för en modern och ändamålsenlig högre nautisk utbildning, och funnit, att en byggnadsvolym om 13-14.000 m³ skulle vara nödvändig för ändamålet.

Kommittén har även, uttryckligen framhållande att sjöfartsutbildningens anordnande i landskapet Åland ankommer på självstyrelsemyndigheterna, ägnat uppmärksamhet åt Ålands sjöfartsläroverk. Först har konstaterats, att Ålands sjöfartsläroverk består av en navigationsskolavdelning och en maskinteknisk avdelning ävensom att vid läroverket anordnats alternerande kurser för skeppar- och radiotelegrafistexamen. Vidare har kommittén antecknat, att Ålands sjöfartsläroverks skolhus uppförts åren 1936-1938 och att för navigationsavdelningen disponeras blott fyra klassrum, ett mindre redskapsrum, arkivrum, observationstorn med takterass och mindre förrådsutrymmen samt att förty utrymmena äro synnerligen trånga och anspråkslösa och icke längre motsvara den moderna undervisningens krav. Kommittén har därför i sina kalkyler uttryckligen förutsatt,

att självstyrelsemyndigheterna skall skrida till samma åtgärder för undervisningens utveckling och modernisering, som nu planeras för rikets sjöfartsläroverk. Detta betyder, enligt kommittén, att skolutrymme måste anordnas för minimum 120 elever på navigationsavdelningen. Vidare borde vid Ålands sjöfartsläroverk fortsättningsvis anordnas svenskspråkig undervisning för radiotelegrafister och kustskeppare.

På uppdrag av landskapsstyrelsen har rektorn vid Ålands sjöfartsläroverk och föreståndaren för sjöfartsläroverkets maskintekniska avdelning tillsammans utarbetat ett förslag till byggnadsprogram för Ålands sjöfartsläroverk. Av denna utredning framgår att sjöfartsläroverket för närvarande disponerar ett utrymme om 1.538 m², men skulle behöva 4.075,5 m², d.v.s. en ökning med 2.637,5 m². Omräknat i rymdmått betyda dessa siffror, att sjöfartsläroverkets nuvarande byggnad omfattar drygt 6.000 m³ och att en tillbyggnad borde omfatta c. 10.500 m³. Dessa siffror äro uppenbarligen försiktigt beräknade och man vågar förmoda, att den slutliga utformningen av byggnadsprogrammet sannolikt kommer att omfatta totalt 12-13.000 m³ för navigationsundervisningen och totalt 5-6.000 m³ för den maskintekniska undervisningen.

Vid beräkningen av utrymmesbehovet har statskommitténs förslag tagits till utgångspunkt. Behovet av sjöbefäl inom handelsflottan synes också vara så stort, att en utökning av utbildningsmöjligheterna är nödvändig. Omsättningen inom det aktiva sjöbefälet visar en stigande tendens, vilket tyder på, att behovet av sjöbefäl framdeles kommer att öka rätt kraftigt, i synnerhet som dessutom en utökning av handelsflottan framtvingas av livligare utrikeshandel. Det av statskommittén uppgjorda förslaget och den i landskapet företagna detaljutredningen få sålunda stöd dels i behovet av en utvecklad undervisning, dels i behovet av mera elevplatser vid sjöfartsläroverket. Den brist på kompetent sjöbefäl, som fränsett några korta perioder rätt alltsedan andra världskrigets slut, måste fyllas och för framtiden måste förebyggande åtgärder vidtagas.

Mot bakgrunden av det ovan anförda bör maximiantalet elever, som samtidigt kunna vara inskrivna vid Ålands sjöfartsläroverk, beräknas till följande:

Navigationsavdelningen

Fortsättningsklass för sjökaptener

eller radiotelegrafistkurs 20 elever

Sjökaptensklass 20 "

Styrmansklass	25 elever	
Understyrmansklass	25 "	
Förberedande kurs och skepparkurs		
4 + 4 mån.	25 "	
Eventuell parallellklass	25 "	140 elever
<u>Maskintekniska avdelningen</u>		
Klass I	32 elever	
Klass II	32 "	
Klass III	32 "	
Skeppsbyggnadsteknikerkurs eller		
undermaskinmästarkurs	24 "	120 elever
Totalt		260 elever

Det i landskapsstyrelsens utredning beräknade ovannämnda eleantalet är så gott som detsamma, som det statskommittén kommit till. För att ytterligare utröna nödvändigheten av en utbyggnad av Ålands sjöfartsläroverk är det dock skäl att detaljgranska respektive avdelnings utrymmesbehov.

Navigationsavdelningen.

Endast 2 år av de senaste 10 åren har navigationsavdelningen arbetat utan någon parallellklass. Detta innebär, att under de

flesta läsåren har 4 lektionssalar varit behövliga enbart för navigationsskolan. Då skepparskolan varit verksam, har behovet varit 5 lektionssalar. Sedan radiotelegrafistkursen inrättades, har skepparskolan och telegrafistkursen icke kunnat anordnas samtidigt på grund av utrymmesbrist.

Navigationkundervisningen kommer med all sannolikhet, såsom ovan redan antytts, att omorganiseras enligt sjöfartsutbildningskommitténs förslag. Detta medför en ökning av klasserna med en förberedande kurs för inträde till navigationsskolan. Det är också nödvändigt att beakta behovet av utrymme för den förutnämnda fortsättningsutbildningen för sjökaptener. Elevtillströmningen kan även framdeles, trots den nya organisationen, ge anledning till parallellklasser.

Navigationkundervisningen sker numera i större utsträckning än tidigare med sjökortsarbete i klassrummet, vilket fordrar större klassrum. Undervisningen i användandet av de moderna radiotekniska navigationsinstrumenten har blivit lidande på grund av de stora klasserna och de små utrymmena. En radarsimulator, med vars hjälp en fullgod radarundervisning ernås, kommer att höra till instrumentutrustningen och kräver avsevärt utrymme. För radiotelegrafisterna

behöves ett radiotekniskt laboratorium, som samtidigt kan betjäna navigationsklasserna, vilka komma att ställas inför större krav på radiotekniskt kunnande genom den radiotekniska navigations utveckling.

Maskintekniska avdelningen.

Tillströmningen av elever till maskintekniska avdelningen - liksom till de tekniska skolornas maskinmästarlinjer överhuvudtaget var under 1950-talet ganska knapp, ehuru bristen på maskinbefäl alltmer accentuerades genom handelsflottans snabba tillväxt. En av orsakerna härtill var uppenbarligen de stränga praktikfordringar, som föreskrevs i 1949 års förordning angående kompetensbrev för maskinbefäl. Under femårsperioden 1949-53 var elevantalet i maskintekniska avdelningen (vid höstterminens början) i medeltal endast 32,8 och under följande femårsperiod 36,4. Sedan de nya praktikfordringarna infördes år 1959, visar elevantalet en stark uppgång, såsom av följande tabell framgår:

Läsår	Elevantal
1958 - 59	38
1959 - 60	41
1960 - 61	49

Man kan förutsätta, att uppgången kommer att fortsätta under de närmaste åren redan på den grund, att den ökade elevtillströmningen efter hand gör sig mera märkbar i de högre klasserna. Man får också räkna med, att allt färre elever kommer att avbryta skolgången efter första året, då numera ingen verkstadspraktik erfordras efter det eleven erhållit undermaskinmästarbrev.

År 1966 börjar de s.k. stora årskullarna komma i 20-årsåldern. Detta bör ytterligare medföra en markant ökning av antalet inträdessökande till maskintekniska avdelningen. Då Ålands handelsflotta är betydande och större industrier saknas i landskapet, är det naturligt, att en stor del av den åländska ungdomen söker sig till sjöbefälsbanan. Av vilken betydelse detta yrke är för den åländska ungdomen framgår av följande jämförelse mellan medelantalet elever vid de tekniska skolorna och sjöfartsläroverken sammanlagt i hela landet, räknat per 10.000 invånare, och motsvarande antal ålänningar enbart vid Ålands sjöfartsläroverk:

	1949 - 53	1954 - 58
Elever i hela landet vid tekniska skolor och sjöfartsläroverk	10,3	11,6

Elever från Åland enbart vid

Ålands sjöfartsläroverk

28,8

31,2

Med sina nuvarande lokaler kan maskintekniska avdelningen här taga emot det antal inträdessökande, som under de båda senare åren godkänts i inträdesproven. Ett av de tre klassrummen är nämligen avsett för högst 20 elever, medan första klassen nu under två år haft 22 elever. Endast ett av klassrummen rymmer 32 elever, vilket i rikets tekniska skolor är det normala och samtidigt det högsta tillåtna elevantalet.

En utbyggnad av maskintekniska avdelningen till en teknisk skola med flera olika linjer har också diskuterats. Inom sjöfartsläroverkets ledning har man dock ansett, att förutsättningar för en större utvidgning saknas och att man endast kunnat förordna rättandet av en skeppsbyggnadsteknikerlinje, som skulle arbeta med högst en klass åt gången. En dylik klass skulle nämligen, elevantalet det medger, kunna undervisas gemensamt med maskinlinjens klasserna såväl i de allmänna ämnena som i åtskilliga fackämnen. Varför den i sådant fall endast skulle erfordra anställandet av en timlärare. Intagandet av elever till skeppsbyggnadsteknikerlinjen skulle anpassas efter behovet. Svenskspråkiga skeppsbyggnadstekniker-

kerkurser har hittills icke anordnats i vårt land.

Vid utbyggnaden av sjöfartsläroverket torde det därför vara skäl att beakta utrymmen för en skeppsbyggnadsteknikerlinje. Här för erfordras endast ytterligare ett klassrum och en mallvind. Dessa utrymmen kan för övrigt utnyttjas även under tider, då en skeppsbyggnadsteknikerkurs ej arbetar, klassrummet för s.k. korta undermaskinmästarkurser eller eventuella parallellklasser på maskinmästarlinjen och mallvinden såsom hobbyrum för eleverna.

För att möjliggöra en tidsenlig utrustning av maskintekniska avdelningens laboratorier erfordras större utrymmen också för dem. Fysik- och kemilaboratoriet är nu för trångt för en normal undervisningsgrupp. I utvidgningsprogrammet borde därför jämte ökade laborationsutrymmen också beaktas en mindre verkstad, vilken är av behovet dels för utförande av reparationer på skolans maskiner, dels för demonstrationer vid undervisningen i mekanisk teknologi.

Med hänsyn till att Ålands sjöfartsläroverk utgör en betydelsefull länk i kedjan av högre sjöfartsläroanstalter i landet ävensom till att läroverket är en av landskapets mest betydelsefulla utbildningsanstalter, borde åtgärder ofördröjligen vidtagas i syfte att åstadkomma en utvidgning och modernisering av ifrågavarande

läroverk. Innan det avgörande steget med skolhusets tillbyggnad kan tagas, bör dock omfattande planering av byggnadsföretaget verkställas. Stadens myndigheter ha vid en första informell kontakt visat en förståelsefull inställning till förslaget, att för en utbyggnad av Ålands sjöfartsläroverk erforderlig tomtmark kostnadsfritt skulle ställas till landskapets förfogande, men fortsatta underhandlingar måste föras, sedan behovet av tomtmark klarlagts. Vidare kommer uppenbarligen den nya byggnadens utformning och dess anslutning till det nuvarande skolhuset att ställa stora krav på den arkitekt, som får uppdraget, och sannolikt kommer landskapsstyrelsen att anmoda flera arkitekter att inkomma med sina förslag.

Landskapsstyrelsen har i detta skede icke haft möjligheter beräkna kostnaderna för byggnadsföretaget. Ovannämnda statskontoret har dock kalkylerat totalkostnaderna för Åbo Navigationsskola (14.000 m³) till sammanlagt 150 miljoner mark, vartill skulle komma ca 50 miljoner mark för undervisningsmateriel och inventarier.

För planering av byggnadsföretaget och för införskaffande av ritningar, arbets- och kostnadsbeskrivningar ävensom annan för

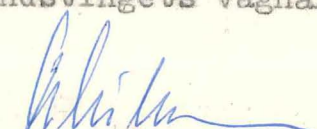
totalkonstnadernas beräkning nödig utredning har landskapsstyrelsen prövat en summa om 4 miljoner mark erforderlig. Såsom jämförelse må nämnas, att för planering av Åbo Navigationsskola beräknats ett anslag om inalles 5 miljoner mark.

Med hänvisning till det ovan anförda anhåller landstinget vörd-
samt

att Ålandsdelegationen måtte bevilja landskapet ett extraordinarie anslag om 4.000.000 mark för utarbetande av ritningar och för andra inledande åtgärder för en utbyggnad av Ålands sjöfartsläroverk.

Mariehamn, den 8 december 1961.

På landstingets vägnar:


Th. Eriksson

talman.


Evald Häggblom

vicetalman.


Eliel Persson

vicetalman.